

Gente de Roma

Gente di Roma, Ettore Scola, 2003

El recorregut diari d'un autobús: una finestra a la ciutat; un calidoscopi social

La ciutat en l'era social

El primer que em ve al cap veient el títol de la pel·lícula és una altre títol: la *Roma* de Fellini del 1972. Quines diferències trobarem? Compartiran el mateix estil? Són preguntes immediates que ens sorgeixen si sabem que Ettore Scola ja té un grapat d'anys i que la seva carrera començà els anys 50, tot compartint dècades –i en alguns casos també amistat– amb *capos* del cinema italià com ara l'esmentat Fellini o De Sica, Antonioni, Passolini i Rossellini, qui per la seva banda també aporta una altra visió de la capital italiana a *Roma, ciutat oberta* (1945). En aquest cas es tractava d'una Roma ocupada pels nazis, una Roma polititzada. En canvi, la d'Ettore Scola, reflecteix una ciutat socialitzada. El punt de partida és la gent; l'individu. És significativa aquesta diferència entre totes dues pel·lícules, entre les quals dista gairebé mig segle. El cinema, estètic o polític, tant se val, no deixa de ser un reflex del

moviment continu en les societats: moviments ideològics, canvis de mentalitat, de modes i de models, de costums... La realitat de la primera meitat del segle XX esdevé palpable en un cinema i unes arts fonamentades en la ideologia (sigui aquesta política o apolítica). És l'època de les grans masses. A grans trets, no existeix la consciència individual, sinó la col·lectiva. El moviment de la massa arrossega l'individu. Un segle més tard, però, aquesta massa ja no es mobilitza. És una massa *online*, des de casa, individualitzada. La societat vol –i fomenta– destacar les particularitats de cadascú, però des del model global, el multiculturalisme, el consumisme personalista... Tots som importants (tot i que en realitat ningú resulta imprescindible). És en aquesta nova realitat (una més entre totes les realitats possibles, la funció de les quals és només l'ocultació, la teatralització d'una realitat insuportable) on se situa *Gente di*

Roma: una pel·lícula social i sociable, descriptiva, que tracta de donar importància a la peculiaritat de cada ciutadà. Un ciutadà que pateix, però que encara té temps per riure, polititzar-se o bé distreure's.

I la *Roma* de Fellini? Res a veure. Fellini és un teatre: ens ofereix una ciutat fantàstica, plena de records i fantasies, una ciutat eterna, és a dir, veritable, genial i insuportable. Ettore Scola es queda en la quotidianitat, el dia a dia, la denúncia, la mediocritat... Una pel·lícula propera que passarà de moda. Què succeí, doncs, als anys 70? Es van tornar bojos, alguns cineastes? On és la ideologia? On para la socialització? L'estètica com a mitjà de coneixement? Massa complicat: massa...

Humor i estrangeria.

En aquest context, Ettore Scola planteja una història ben senzilla: a través d'una de les línies d'autobús de Roma, al llarg de tot

un dia, el director ens anirà mostrant escenes de la vida diària dels romans, en una espècie d'estampes costumistes pròpies del nostre segle. Així doncs, no hi ha una sola trama, sinó moltes. L'únic nexa d'unió és l'autobús (a on realment tenen lloc les millors escenes). Veurem així retratades, i moltes vegades caricaturitzades, una bona part de les semblances que podem trobar els nostres dies: els immigrants, els obrers acomiadats, el iaio típic ple de enginy, la dona rica, el racista, els fanàtics del futbol, els activistes socials, les dones de la neteja, les lesbianes, els malalts d'Alzheimer, els jueus, etc. (Sense oblidar la conductora de l'autobús, és clar, que no pas conductor).

Així doncs, trobarem una pel·lícula fragmentada, divertida a moments, amb la pretensió d'abastar tota la societat. Una pretensió fallida i aparentment sense cap finalitat, sinó és la d'entretenir-se i veure reflectit el nostre entorn d'una manera lleugera i sense riscs. És òbvia la intenció social i «esquerrista» del director, però tot i així, el metratge no dóna per a reflexions massa profundes. La culpa, a vegades, la té aquell xaró sentit de l'humor tan típicament italià que ens recorda les antigues comèdies que tant els agradava fer (una sensació de *cutresa* que potser ja tenim a l'inici del film, en la mateixa tipografia dels crèdits i en la pèssima elecció de la música durant tota la cinta). A banda

d'aquests esquetxos còmics de tan poca gràcia, també trobem moments inoblidables; moments emotius com ara els referents als malalts d'Alzheimer, amb escenes molt properes al documental, i d'altres en els quals l'humor sí que s'aguditzava: preneu atenció a la magnífica paròdia reflexiva del periodista estranger que puja a l'autobús, d'ell vénen frases antològiques com aquestes: «A Roma no hi ha problemes amb els estrangers, simplement els ignoren, perquè saben que tard o d'hora se n'aniran» o bé «un romà prefereix odiar un lacià». Tampoc ens hem de perdre el vellet de l'autobús, de qui aprendrem un bon reguitzell de paraules italianes per esmentar el penis (i com pot ser que encara hi hagi gent en contra del cinema subtitulat!). I com a colofó final, quan la pel·lícula ja semblava avorrir-vos, fixeu-vos bé en el desenllaç. La paròdia del propi esquerrisme i la d'aquella socialització tan italiana –tot i que inexplicablement tenen un govern feixista– està molt ben servida. Apliquem-nos l'autocrítica, que és ben sana.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Ettore Scola.
Guió: Ettore, Paola i Silvia Scola.
Música: Armando Trovaioli.
Fotografia: Franco Di Giacomo.
Muntatge: Raimondo Crociani.
Vestuari: Susanna Soro.
País: Itàlia.
Any: 2003.
Duració: 100 min.

Equip Artístic

Giorgio Colangeli, Antonello Fassari, Fabio Ferrari, Fiorenzo Fiorentini, Arnoldo Foà, Sabrina Impacciatore, Salvatore Marino, Valerio Mastandrea, Rolando Ravello, Stefania Sandrelli, Alessia Barela.

Filmografia (selecció)

1998

La Cena

1989

Che ora é?

1983

Le bal

1982

La Nuit de Varennes

1979

La Terrazza

1976

Down and Dirty

1975

C'eravamo tanti amati